

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Impedimentis Matrimonii, Usu Et Divortio

Bosco, Jean a

Lovanii, 1685

Concl. XI. Hermaphroditus secundùm sexum alterutrum, in quo capax est,
licitè contrahit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73448](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73448)

quin subeundum foret, dices propterea, illud Matrimonium esse invalidum? Profecto in principijs Pontij hoc deberet admitti. Nam vir dedit corpus suum aptum, & recepit corpus ineptum pro tunc, quod nunquam fiet aptum, quamvis aliqui fieri posset.

523.
Evangelij præ-
cluditur.

Dices: semper manet ista disparitas; quod in uno casu vitium seu impotentia se teneat ex parte mulieris, in alio ex parte viri tantum. Sed quid inde? Valor Matrimonij non respicit, ex cuius parte se teneat impedimentum; sed solum considerat ipsum impedimentum, an præter divinum miraculum, per opus humanum, absque corporali periculo possit removeri, ut jura loquuntur. Quamvis ergo tunc mulier per se non indigeat medicamento, utpotè quæ nullo morbo laboret; at per accidens eo indiget, ratione Matrimonij initi, cuius valor pendet ex cognitione perpetuitatis impotentiae, sive potius ex ipsa perpetuitate, quæ nequit sciri, nisi sciatur, an medicamine, utriusque conjugii adhibito, auferri nequeat.

524.
Alia evasio.

Consentio, reponit quispiam; quando uterque conjux indiget medicamine; at in casu proposito solus vir indiget; ergo illi soli medicamen est adhibendum. Et ideo jura præallegata loquuntur de muliere extraordinarie arcta, quæ vitium illud à natura contraxerat.

Non substi-
stis.

Respondetur: d. cap. *Fraternitatis*, loquitur de muliere, quæ curaverat claustrum virginaliter referari vel artificio, vel concubitu viri, vel alio modo, ibi: *Quamvis igitur semiplene nobis expresseris qualiter illas seras fecerit referari, utrum videlicet artificio medici, an concubitu viri, seu alio quolibet modo &c.* Si concubitu viri; ergo defectus seu impotentia respectu prioris viri, non provenerat ex parte mulieris, sed ex parte viri; & tamen Pontifex decernit, prius Matrimonium fuisse validum, eò quod non fuerat impedimentum perpetuum.

525.
Probatur ex
c. 6. de
Erig.

Hercule ex eodem jure habemus, quod mulier possit esse arcta respectu unius, & non alterius, in fine: *Similiter illa, quæ viro, cui nupsit, adeo arcta est, ut nunquam ab eo valeat desolari, si ab eo sit per judicium Ecclesie separata, & nubat alteri, cui arcta non sit, & per frequentem usum secundi reddatur etiam apta primo, utrum ad eum redire debeat, cum quo prius sædus inierat conjugale. De talibus autem non est facile judicandum, cum finale judicium pendeat ex futuro.*

Et Glossa
ibi.

Ubi Gloss. verb. *Ex futuro*, inquit: *Nec intellige, quod Matrimonium retrahatur; sed hoc ideo dicit, quia in dubio est, an sit Matrimonium cum primo: nec intelligas, quod tunc primo incipiat esse Matrimonium cum primo, cum incipiat esse apta sibi, sed tunc prius declaratur fuisse Matrimonium.* Ergo consistit Matrimonium inter virum & virginem, quam nisi corruptam nequit cognoscere. Nec jus meminit hic extraordinarie arctitudinis, quippe per solam copulam cum alio claustrum fuerat referatum, & sic apta reddita priori viro, qui propter suam imbecillitatem vel alium defectum non poterat illud referare.

526.

Omnibus itaque perlectis & perscrutatis; hæc

est mea resolutio: Dum moraliter certò constat, virum esse potentem ad corruptam, licita est incisio virginis, & debita, quando absque gravi incommodo fieri potest; quia Matrimonium fuit validum; quoniam impedimentum illud non erat perpetuum, quod præter divinum miraculum, per opus humanum, absque corporali periculo poterat removeri.

Replasia
Auctoris.

Atque adeo non video, quare tali casu ipse vir, propria auctoritate, etiam virgine invitâ & renitente, non posset proprijs manibus, aut instrumeto alio, claustrum aperire; quippe utitur jure suo, quod habet ad copulam, quam aliâ viâ nequit obtinere, eo semper salvo, ut id fiat sine notabili virginis damno. Et non dubium, quin hæc libentius passura sit dictam apertionem à viro proprio, quam ab aliquo tertio.

An vis pro-
prijs mani-
bus possit
claustrum
referare.

Nihilominus Sanchez sup. n. 29. existimat, id non licere viro propria auctoritate efficere: & si probabilis timor sit, fore, ut id intentet, separandam mulierem, ac in loco tuto constituendam, donec lis decidatur, aut plena securitas detur. Sic ille.

527.

Negat San-
chez id posse
facere pro-
pria aucto-
ritate.

Et putat oppositum non docere D. Tho. superius allegatum, eò quod addiderit illam particulam: *Medicinaliter*, quasi dicat, juxta medicorum præscriptum.

Quid ergo, si ipse vir sit medicus, & optime norit præscriptum incisionis; censent advocandum alium medicum, qui incidat? Scio quod non censeas, vel ostende ubi jus hoc præscribat. Sanè D. Tho. sup. loquitur de ipso viro, cuius est mulier, & ait, eum posse tali casu medicinaliter aliquo instrumeto claustra pudoris frangere, ut patet ex verbis ejus sup. relatis.

Quod ergo docet Sanchez, sic intelligendum arbitror, ut vir propria auctoritate, antequam constet, talem apertionem esse necessariam, aut fieri posse sine gravi damno foeminae, nequeat id efficere, ignorans modum convenientem, & ita exponens mulierem multis & gravissimis incommodis. Unde supponit, litem impotentiae nondum decisam, ut patet ex ejus verbis, sup. relatis; ac proinde non constare de impotentia, & de modo acquirendi potentiam; quo ergo jure vir attentaret tale remedium periculosum? Non capio.

528.

Quomodo
id sit intelli-
gendum.

Atque hic fuisset finis hujus Sectionis, nisi quispiam me interrogasset: nunquid Hermaphroditus potest Matrimonium inire? Respondeo breviter:

CONCLUSIO XI.

Hermaphroditus secundum sexum alterutrum, in quo capax est, licite contrahit.

Contingit aliquam personam inveniri duplicis seu mixti sexus, scilicet masculini & foemini simul; & dicitur Hermaphroditus.

529.

Quis dicitur
Hermaphroditus.

tus. Intendit contrahere Matrimonium, quid facto opus? In primis dispiciendum erit, quis sexus in eo praevaleat.

530. Cuius sit iudicare, uter sexus praevaleat, ex Sanchez.

Sed quis hoc dispiciet? Dic (inquit Sanchez lib. 7. disp. 106.) matronarum peritarum, vel medicorum esse huius rei iudicium, ut bene dicit Albericus l. *Quaritur*, 10. ff. de Stat. homin. n. 5. Atque id ex genitalium inspectione iudicandum esse, tradit Turrecr. cap. *Si testes*, 4. q. 2. & 3. §. *Hermaphroditus*, n. 3. Si autem dubitetur, uter sexus praedominetur, standum est ipsius Hermaphroditii dicto, juxta communem sententiam: cum nullus valeat id ita sentire, ac ipsemet: vel iudicio medicorum standum est: quod in idem recidit: eod quoddam medici iudicare debent, juxta ea quae ipsemet de se asseruerit. Hæc ille.

Quod si, omnibus consideratis, res in æquilibrio maneat, nec iudicari possit, uter sexus praevaleat, censendum est sexum esse æqualem: quod æquæ rationes sunt pro utroque sexu. Ita Sanchez sup. n. 9.

Secundò expendendum erit, utrum juxta utrumque sexum habeat potentiam ad perfectam copulam, seu copulam aptam ad generationem. Quod optimè cognoscitur ex ipsa copula aliquando habita, quamvis ea non sit necessaria, sed etiam alia signa, de quibus sup. egimus, sufficere possint.

431. Si praevaleat sexus femina, comparabitur femina ex l. 10. ff. de Statu homin.

Tertiò notandum quod scribit Ulpianus lib. 1. ad Sabinum, & refertur l. 10. ff. de Statu homin. *Queritur Hermaphroditum cui comparamus: & magis puto, ejus sexus æstimandum, qui in eo praevaleat.* Ubi Gloss. in exposit. casus. *Pro intellectu hujus legis sciendum est, quis sit Hermaphroditus. Nam Hermaphroditus est, qui partim habet membra viri, partim habet membra mulieris: unde queritur in hac lege, cui comparemus eum? Et dicit, quod ei, in cujus sexu plus praevaleat: nam si plus praevaleat in sexu femina, comparabimus femina. Et simpliciter foeminam appellabimus. Sin autem plus praevaleat in sexu viri, comparabimus viro, & simpliciter virum appellabimus. His prænotatis.*

Probatio Conclusio- nis.

Conclusio nostra probatur: quia nec jure naturæ, nec jure positivo tale Matrimonium invenitur prohibitum. Et quidem Omnes consentiunt, quando contrahitur in sexu prævalenti; imò & in sexu æquali, communi calculo, conceditur licentia alterutrum eligendi, & secundum eum contrahendi, ita ut si praevaleat foemineus, aut hic eligatur, possit nubere viro: sin autem praevaleat virilis, aut hic eligatur, possit nubere foeminae.

532. Omnes admittunt, quod possit contrahere in sexu prævalenti.

De sexu prævalenti Gloss. cap. *Si testes*, 4. q. 2. & 3. verb. *Hermaphroditus*, sic ait: *Quæsitum fuit utrum Hermaphroditus, id est, qui habet sexum maris & foemina, possit esse testis in testamento? Et responderetur, quod si magis appetat ea, quæ viri sunt, potest, alias non.*

Et verb. *Testimonium*, inquit: *Scilicet in testamento, ubi mulier non potest esse testis secundum legem, ut instit. de Testam. §. Testes. In iudicio autem esse non potest, 15. q. 3. De crimine. sed*

quid si in omnibus est paritas? Item, nunquid talis potest ordinari? Item, an contrahet cum viro, an cum muliere: & si prius cum viro contraxit, an possit eo mortuo cum muliere contrahere? Io. Sed certe in omnibus his respici debet sexus, qui magis incalcescit; juxta illud l. 15. ff. de Testibus: Hermaphroditus, an ad testamentum adhiberi possit, qualitas sexus incalcescentis ostendit.

Procul dubio quando unus sexus magis incalcescit, in omnibus his conveniens est, ut ipse respiciatur. Sed quid si in omnibus est paritas, & uterque sexus æqualiter incalcescat? Ad hoc non respondet Glossa: nos autem dicimus, posse se contrahere cum viro, vel cum muliere, ne toto tempore vitæ suæ debeat manere cælebs, cum infinitis periculis incontinentiæ. Debet autem (inquit Sanchez sup. n. 1.) juramento se adstringere, fore ut imposterum nunimè altero sexu, præter semel electum, utatur.

Audite Hostiensem Sum tit. de Testibus §. *Quis possit esse testis*, n. 2. ibi: *Quid si utriusque membri officio uti potest? Respondeo: eligat.... & juret, quod de cætero alio non utetur: quia nec fungi debet duplici officio, maxime tam diverso; arg. 16. q. 1. Presbyteros. arg. inf. de Cler. conjug. Diversis. ff. de Pactis, si plures. Sic ille.*

Verum enimverò in his textibus nulla fit mentio juramenti. Accipe verba prioris: *Presbyteros, Diaconos, ceterosque, cujuslibet Ordinis clericos, qui Ecclesijs quoquomodo militant, Abbates per monasteria esse non permittas; sed aut admittas clericatus militiam, monasticis non provehantur Ordinibus; aut si in Abbatis loco permanere decreverint, Clericatus nullatenus permittantur habere militiam. Satis enim incongruum est, si cum unum ex his præ sui magnitudine diligenter quis non potest explere, ad utrumque judicetur idoneus.*

Textus secundus sic sonat: *Diversis fallacijs: Secundumque Et infra: Accepimus autem, quod quidam Clerici tuae diocesis, qui Matrimonium contraxerunt, Ecclesiastica beneficia detinere contendunt &c. Mandamus, quatenus hujusmodi Clericos beneficijs Ecclesiasticis, quæ in tua Diocesi sunt adepti, priores, appellatione remotâ &c.*

Porro d. lex. *si plures*, sic ait ad nostrum propositum: *Difficile est, ut unus homo duorum vicem sustineat: nam nec is, qui plures actiones habet adversus eum, qui unam actionem habet, plurium personarum loco accipitur.*

Quomodo autem hi textus probent intentum, scilicet necessarium fore juramentum, non utendi altero sexu, ut verum fatear, non video. Expectabo lumen à Doëctoribus, ut possim videre, quod ipsi vident.

Interea dico cum Dicastillone disp. 7. n. 551. Si post initum Matrimonium in uno sexu, mortuo conjugè, ineat Matrimonium in alio, validè contrahet, si alioquin jus positivum non obstat, de quo mihi non constat. Ratio est; quia juxta eum habet etiam potentiam ad perfectam copulam, ut supponimus. In quo omnes Auctores, quos viderim, conveniunt; imò, ut aliqui Recentiores volunt, non solum

533. Quid si sit æqualis? Potest eligere, sed debet in electo permanere.

An debeat jurare. Asserunt Sanchez & Hostiensis.

534. Iura quæ allegant, non meminerunt juramenti. Primum.

535. Tertium.

536. Quid si mortuo conjugè contrahat in alio sexu? Valet, juxta Dicast.

validè, sed etiam fortè licitè id fiet, nisi coram competente iudice juraverit, aut ab eo mandatum acceperit, aut lege Canonicâ vel civili prohibeatur uti altero sexu, præter semel electum. Hæc ille.

537.
Sanchez
putat. cum
mortaliter
peccare.

Sanchez sup. n. 8. ait : culpæ mortalis reum esse Hermaphroditum, in quo uterque sexus par est, si semel electo sexu, & juxtâ illum Matrimonio inito, viduus effectus juxtâ alterum sexum Matrimonio copuletur : ut si prius instar viri duxerit foeminam, posteriùs autem instar foeminæ nuperit viro, vel contrâ. Tum ; quia si sexus electionem juravit, reus est perjuri. Tum etiam ; quia est non jurârit, delictum admittit, & in re quidem gravissima. Quare ijs nuptijs, tamquam interdictis, Parochum debere negare suam præsentiam, docet Majolus lib. 3. de Irregul. cap. 25. n. 16.

Majolus.

Existimo autem fore validum id Matrimonium. Quia jure naturæ non irritatur : cum Hermaphroditus ille æquè vir & foemina sit ; nec ejus electio id, quod natura sibi indidit, auferre valuit, sed solum licitum usum. Ius etiam Pontificium non inuenitur, quod id Matrimonium irritum reddat. Sic Sanchez.

538.
An solide.

Quæro ego : sed quo jure electio auferre valuit licitum usum ejus, quod natura sibi indidit ? An positivo ? Afferatur. Fortassis naturali ? Indecens valde esset (inquit Sanchez sup.) ut modò uno, modò altero sexu uteretur. Sed cur hoc ? Forsitan mortuo priori conjugè, cui nupersit instar viri, nequit aliam invenire ; potest autem habere alium, cui nubat instar foeminæ, & periculum maximum incontinentiæ est, & gravissima imminet damna temporalia, nisi ei nubat ; censens quia illicitè nuberet ?

Secluso juramento, & præcepto positivo, ad summum videtur levis aliqua inconstantia.

Et demus, nullum esse periculum incontinentiæ, neque imminere damna temporalia, cum revera sit vir & foemina, quæ, amabo, tam gravis indecentia, quod prius utatur uno sexu, & post alio ? Ad summum, meo iudicio, foret levis aliqua inconstantia, quod cum semel elegerit hunc sexum, sinè justa ratione modò velit uti altero ; nisi, sicut dictum est, juramentum, quod non probatur necessarium, vel aliquod præceptum positivum, majorem inducant malitiam.

539.
An duo Hermaphroditii possint validè contrahere ad usum viri, & foeminæ.

Et hæc doctrina videtur mihi (inquit Dicastillo. sup. n. 552.) efficaciter colligi, præcisè spectato jure naturæ, seclusis omnibus alijs prohibitionibus, seu scandalis extrinsecis, si duo Hermaphroditii inter se Matrimonio copulentur, quorum utervis æquè sit vir ac foemina, & æquè capax copulæ in utroque sexu, posse saltem validè Matrimonium inire ad utriusque sexus usum, si præcisè spectemus matrimoniale copulam, ordinatam ad generationem.

Nihilominus absolutè puto, jure naturæ fore tantum validum, quando alter eorum contrahit ut vir, & alter ut foemina. Ratio est ; quia Matrimonium, quale institutum est ab Auctore naturæ, ita est maris & foeminæ conjunctio & societas, ut tamen alter alteri subsit ; nempe foemina viro, juxtâ illud Domini Dei ad Evam :

Negat Dicast.

Sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui. Hoc autem non potest habere locum, si uterque generat vices viri, vicesque foeminæ, cum neuter alteri subesset, nec posset esse caput alterius. Hactenus Dicastillo.

Idem docet Perezus disp. 37. Sect. 15. n. 2. dicens : In hac re desideranda essent judicia DD. qui eam intactam relinquunt. Mihi certè videtur dicendum, tale Matrimonium illicitum esse, & invalidum jure naturæ. Nam sic illo modo contrahere, videtur manifestè repugnare ab intrinseco naturæ rationali ; quia continet intrinsecam, & maximam indecentiam usus ille promiscuus utriusque sexus, quam ipsa natura rationalis summè abhorret ac detestatur : ergò ob eam tale Matrimonium est jure naturæ invalidum. Hæc ille.

Sed (inquit Dicastillo sup.) non facilè posset probare, idè non licere, quia natura abhorret & detestatur promiscuum illum congressum ; & hoc continere indecentiam, quando uterque sexus concurrat, & utriusque finis non frustratur (putâ, si uni sexui vacarent per unum annum, & per alium alteri ; vel non frequenter, sed rarò, vel quoties alter prægnans esset, vel id suspicarentur, non vacaret nisi sexui foemineo) idè nos recurrimus ad institutionem Auctoris naturæ, instituentis Matrimonium more prædicto, ut alter sit caput, & alter conjux subsit, non ex electione & pacto ipsorum (alioquin ex pacto possent convenire communiter conjuges, ut uxor esset superior, & vir pareret) sed ex natura & institutione Creatoris id habetur. Hæc ille.

Sed nunquid fieri potest, ut qui hoc anno superior est, sequenti anno sit subditus ? Procul dubio. Ergò consimiliter fieri posset in casu proposito, ut Hermaphroditus, qui hoc anno utitur sexu foemineo, sit subditus alteri, qui utitur sexu virili ; sequenti autem anno, dum utitur sexu virili, sit superior ejus, qui jam utitur sexu foemineo.

Pone, quod Deus singulis annis mutet sexum, quid vetat, ut ille, qui hoc anno superior est in Matrimonio, sequenti anno subsit ? Si dixeris : hic duo erunt formaliter Matrimonia, ibi autem solum unum. Quid inde ? Erunt ibi duo Matrimonia æquivalenter seu virtute.

Planè, reponis ; & idè tale Matrimonium non valet, quia se invicem destruerent : uterque etenim non tantum successivè, sed etiam simul esset superior & subditus, ex eodem fundamento, scilicet ex uno eodemque formali contractu.

Quid mirum, inquis, cum sit æquivalenter duplex ; sicuti singuli conjuges sunt æquivalenter duplex persona ? Hæc dicta sunt inquisitionis ergò, non resolutionis, quam alijs relinquimus. Puto ego, quod Ecclesia tale Matrimonium nullatenus admittet : & casus est metaphysicus, quod duo Hermaphroditii, in utroque sexu potentes, vellent simul contrahere Matrimonium, non electo certo sexu.

Casus magis obvius posset esse, in quo Hermaphroditus vellet contrahere secundum sexum minus

540.
Eum sequitur Perezus.

541.
Dicast. vult sicuti ejus probationem.

Probatio Dicast.

542.
Impugnatur.

543.
Defenditur.

Ecclesia tale Matr. non admittet.

544.
An valet.

Matr. in
sexu minus
valente.

minus valentem, tamen potentem ad copulam perfectam. Nam si impotens est, constat Matrimonium non valere, propter impedimentum impotentia, ut patet ex dictis. Sin autem potens fit, adhuc dubitant aliqui de valore ejusmodi contractus, & Sanchez sup. n. 5. existimat fore irritum. Quia, inquit, inter personas ejusdem sexus irritum est: prævalente enim fœmineo, reputatur fœmina, & tamen fœminam ducit, ac si vir esset: & si prævaleat virilis, reputatur vir, & tamen instar fœminæ nubit viro. Ita præfatus Auctor.

Negat Sanchez.

545.
Affirmat
Pontius.

Oppositum docet Pontius lib. 7. cap. 65. n. 8. ubi de Matrimonio Hermaphroditum sic diffinit: Si æqualis est sexus, valet ejus conjugium, in quovis sexu; prius tamen eligat sexum, juramenti cautione præstita, non alterius sexus aliquem futurum usum: nec antea illum copulabit Parochus, quam id Ecclesiasticus iudex decreverit.

Quod si viduus factus, utatur alio sexu, & nubat ut fœmina, qui prius nupsit ut vir, peccat quidem, ac conjugium valet; cum sit corpus aptum, & nullum sit jus Ecclesiasticum, quo reddatur inhabilis.

546.

Si verò in eo prævaleat alter sexus, potest nubere juxta illum, qui fortior est. At si juxta eum, qui imbecillior, ut ejus sexus usus naturalis esse non possit, planum est jure naturali esse irritum Matrimonium; perinde enim est, ac si duo ejusdem sexus conjungerentur. Quod si fœcus sit, possitque cum alio sexu, licet valentiori, esse naturalis usus imbecillioris sexus; non video (inquit ille) cur non teneret Matrimonium, quandoquidem jure naturali potens est, & nullo jure Canonico redditur nullum.

Probatio
ejus.

Placet Perezio,
Dicastillo,
& Alijs. Resp. ad
fundamentum
Sanchez.

Neque nos videmus, neque Perez sup. seft. 3. n. 4. neque Dicastillo sup. n. 555. alijque Recentiores. Ad fundamentum autem Sanchez respondeo: non debere attendi vocem, sed ad rem ipsam: nam quamvis vocetur simpliciter vir à sexu prævalente, ut sup. notavi, tamen à parte rei etiam alius sexus adest, ac secundum illum contrahit; atque ad usum Matrimonij parum refert, quod vocetur vir vel fœmina, dummodò possit officium viri aut fœminæ explere, ut in præfenti supponitur posse.

547.

Non obstat
l. 10. de
Stat. homin.

Nec obstat l. 10. ff. de Statu. homin. sup. allegata, in qua dicitur ejus sexus existimandum Hermaphroditum, qui in eo prævalet: quia, ut notat Dicastillo sup. illa legis comparatio est tantum inter utrumque sexum in eadem persona existentem; hoc autem non tollit, quin ejusdem personæ sexus fœmineus sit verè fœmineus, quamvis prævaleat virilis, & e contra. Itaque comparatione alterius personæ, cum qua copulatur, potest gerere vicem oppositi correlativi sexus, quem verè habet, copulæ capacem, etiam si sexus fortè alius prævaleat, & ob id nomen viri à sexu virili sortiatur. Hæc ille.

Proinde in eo eventu esset Matrimonium inter duos diversi sexus; quamvis enim magis censetur fœmina, quam vir, quando prævalet sexus fœmineus, & simpliciter appelletur fœ-

mina; equidem à parte rei est sufficiens vir in ordine ad usum Matrimonij, qui solus hic spectari debet.

Sed quid si contraxerit secundum sexum prævalentem tantum, nunquid debet persistere in usu solius illius sexus? Respondeo (inquit Perezio sup. n. 7.) teneri sub peccato mortali: nam verè fornicaretur, imò & adulteraretur, etiam cum proprio conjugio, si v. g. esset alius Hermaphroditus, si uteretur distincto alio sexu ab electo, & in virtute cujus contraxit.

548.

Quid si
contraxerit
secundum
sexum præ-
valentem
tantum?
Non potest
visi alio, ac
Perez.
Probatur.

Ratio est: tum, quia non tradidit conjugium suum corpus secundum eum sexum, sed solum secundum alium. Tum, quia injuriam faceret proprio Matrimonio, à se inito; cui juri renuntiare neuter potest: sicut nec potest maritus renuntiare juri, quod habet, ne conjux ejus copuletur cum alio; quia repugnat juri naturali Matrimonij, & Sacramenti, à se initi. Ita Perezio: Et placet.

Cæterum audio clamantem: Hermaphroditus est incapax Ordinationis sacrae, nisi sexus virilis prævaleat: Similiter Professionis religiosæ, nisi juxta sexum prævalentem. Et ratio primi est: quia aliàs non est simpliciter vir; ac proinde quamvis ex ea parte, quæ vir est, posset videri capax Ordinis; at quia est incapax ex ea parte, quæ est fœmina, absolutè incapax appellari debet. Similiter si profiteatur in virorum Monasterio, non tenet Professio; quia æquè est fœmina ac vir. Si autem in Monialium monasterio, non tenet; quia æquè est vir ac fœmina.

549.

Objection
invalitatis
Ordinatio-
nis & Pro-
fessionis nisi
in sexu
prævalente.

At eadem ratio militat in Matrimonio. Nam si tamquam fœmina viro nubat, obstabit valori ejus Matrimonij, eum esse æquè virum. Si autem tamquam vir fœminam ducat, obstabit, eum esse æquè fœminam. Ergò quæ ratione ob hanc sexus paritatem est incapax Ordinis & Professionis, erit quodque Matrimonij incapax: cum idem prorsus absurdum sequatur.

Respondet Sanchez sup. n. 10. disparem valde esse rationem. Quod cum maximè dedecet, fœminam ad Ordines promoveri, jure optimo credendum est, ita id Sacramentum à Christo Domino institutum esse, ut illius incapax sit, sexum fœmineum æquè ac virilem participans: cum æquè vir ac fœmina sit.

550.

Assignatur
disparitas
Sanchez.

Et similiter cum indecentissimum sit, atque ad luxuriam valde excitans, si, quæ verè fœmina est, profiteretur in virorum monasterio, vel qui verè vir, apud Moniales: & is Hermaphroditus utriusque sexus verè sit, meritò censendum est, Ecclesiam, irritantem Professionem apud personas diversi sexus, irritasse quodque ejus personæ Professionem, quæ utriusque sexus verè & æquè particeps est.

At Matrimonij natura, & decencia, contenta sunt solâ vacandi copulæ conjugali potestate: quare cum id detur in hujusmodi Hermaphroditis, non est cur nequeat validè juxta alterutrum sexum Matrimonio copulari. Hucusque sunt verba Sanchezij.

Infero ego: ergò, secundum ipsum, tenet Matrimonium

551.

Matri-

Illatio An-
horis.

Matrimonium, ininitum juxta sexum minus valentem, dommodo revera potens sit ad perfectam copulam; imò licet jure naturæ. Probatum Consequentia: quia Matrimonij natura & decencia, contenta sunt sola vacandi copulæ conjugalis potestate, quæ hic reperitur, ut supponitur. Et tamen communiter citatur Sanchez, & nos sup. eum citavimus pro sententia, quæ docet tale Matrimonium esse irritum. Igitur Sanchez vel inconsequenter loquitur, vel per sexum prævalentem, intelligit eum, quo solo Hermaphroditus uti potest ad generationem; per sexum autem æqualem, dum utroque uti potest.

§ 52.
Quomodo
intelligat
hanc præva-
lentiam &
æqualita-
tem sexus
Aversa.

Ita intelligit hanc prævalentiam, & æqualitatem sexus Aversa q. 13. sect. 2. §. Quinto. ubi loquens de Hermaphrodito, inquit: Communis regula est, posse conjugari juxta eum sexum, in quo prævalet, non juxta alterum imbecillioem, ex l. *Queritur*, ff. de Stat. homin. Si verò in utroque sexu est æqualis, posse eligere, quem voluerit, & juxta eum conjugari; præfrito tamen antea juramento coram judice Ecclesiastico, quòd si viduus postea remanebit, non conjugabitur juxta alterum sexum. Sed tamen si contraveniat, valeat quòque alterum Matrimonium, quàmvis cum reatu perjurij.

Hoc autem ita intelligendum videtur, ut si uno tantum sexu uti valeat, & copulam habere, juxta eum tantum conjugari possit, & non juxta alterum, in quo est impotens. Si verò utroque uti & copulam habere queat, possit ad libitum juxta unum vel alterum conjugari. Ex jure autem naturæ non possit validè simul juxta utrumque. Et ex jure positivo nec etiam successivè licitè, quàmvis possit validè. Nec tamen is, qui in utroque esset æqualis, id est, potens utroque uti, possit validè Ordines clericales suscipere, aut in Ordine regulari nec virorum, nec mulierum profiteri. Hæc ille.

In utroque
est æqualis,
qui potest
utroque uti.

Si is in utroque est æqualis, qui potens est utroque uti; ergò is in utroque non est æqualis, qui uno solo potest uti, sed in eo prævalet ille sexus, quo potest uti.

§ 53.
In quo præ-

Eodem modo hanc æqualitatem & prævalentiam explicat idem Auctor tract. de Ordine q.

3, sect. 4. ibi: De Hermaphroditis etiam, habentibus scilicet utrumque sexum, notant DD. si in ijs prævaleat sexus masculinus, haberi sicut viros, esseque capaces Ordinum: quàmvis sint irregulares, atque adeò dispensatione indigeant, nec licitè ordinentur; si autem prævaleat sexus fœmineus, haberi sicut alias fœminas, & esse incapaces. Ut enim docuit Aristoteles lib. 4. de Gener. animalium. c. 4. Unus sexus in ijs prævalet, & alter est inutilis: & ita ad unum vel alterum reducuntur.

valeat sexus
masculinus.
potest validè
ordinari, sed
non licitè.

Aristote-
les.

Quòd si contingat, quempiam esse in utroque æqualem, censetur etiam incapax Ordinum; quia non magis est vir, quàm fœmina, cum oporteat esse simpliciter virum. Videtur autem in utroque esse æqualis, si possit quidem utroque uti, quàmvis alioqui magis in unum vel alterum pendeat. Hæc tamen Aversa.

§ 54.
Eiam in-
validè, qui
in utroque
est æqualis.

Et sanè juxta hanc explicationem, verissimè docuit Sanchez, Matrimonium esse irritum jure naturæ, quòd contrahitur in sexu minus valenti, ut pater ex dictis. An autem ipse sic intellexerit, relinquo judicio aliorum. Dicastillo & Perez existimant, etiam inter utrumque sexum utilem seu potentem, unum alteri prævalere posse, & nihilominus Matrimonium in sexu minus valenti esse validum.

Sed cur etiam similiter Ordinatio aut Professio non valeat? Respondetur: quia illam Christus noluit valere; hanc autem irritavit Ecclesia, propter rationes sup. ex Sanchio allegatas. Constat autem Ecclesiam admittere Matrimonium tamquam validum, quòd contrahitur in sexu æquali.

§ 55.
Cur minus
Ordinatio
valeat,
quàm Matr.

Atque ex his sit impositus finis huic Conclusioni & Sectioni, in qua plura occurrissent dicenda & dixissem, nisi timuissem offendere castas aures. Commune quidem dictum est: *Omnia munda mundis*; attamen qui mundi sunt, sæpè renuunt audire immunda, ne fortè & ipsi fiant immundi. Qui plura de hoc impedimento desiderat, adeat Sanchium & inveniet. Ego progrediar ad impedimentum disparis cultus, pro quo instituitur.

SECTIO XI.

D E

IMPEDIMENTO DISPARIS CULTUS.

§ 1.
An sit sen-
tentia Ri-
chardi, infide-
les non
posse contra-
here Matr.
Scotus.

Doctor Subtilis 4. dist. 39. q. unicà: *Virum disparitas cultus impediatur Matrimonium?* postquam n. 1. pro & contra disputavit, n. 2. sic ait: *Hic sunt duo videnda. Primum, quomodo infideles possunt contrahere, vel habere conjugium, & quomodo fidelis cum infideli. De primo dicitur, quòd non*

Rogas: quis hoc dicat? Sententiam Richardi, dicentis, inter infideles non posse esse Matrimonium &c. rejicit Doctor, inquit Scholasticus ibi.

Sed revera id non dicit Richardus, ut poteris colligere ex ejus verbis, quæ subjicio. Dico quòd non (inquit ille 4. dist. 39. a. 1. q. 2.) quòd inter infideles non potest esse Matrimonium ratum: quia, ut ostensum est in arguendo, tale Matrimonium

videtur
quòd non

monium